

Intersticiální brachyterapie prsu a penisu

Souhrn

Cíl: Intersticiální brachyterapie (BT) je terapeutickou metodou s ověřenou historií, své využití našla v léčbě různých nádorových onemocnění. V naší práci jsme se zaměřili na intersticiální brachyterapii časného karcinomu prsu metodou akcelerované parciální iradiace pomocí multikatetrové intersticiální brachyterapie (MIB APBI) vzhledem k vysoké incidenci tohoto onemocnění, a na brachyterapii časného karcinomu penisu, jakožto poměrně vzácného nádorového onemocnění, kde BT lze užít jako alternativu k primární chirurgické léčbě.

Pacienti a metody:

- 1) Brachyterapie s vysokým dávkovým příkonem (HDR BT) časného karcinomu prsu metodou MIB APBI se na Klinice onkologie a radioterapie FN a LF Hradec Králové provádí od roku 2012. Brachyterapeutické katetry jsou zaváděny perioperačně v průběhu tumorektomie a exstirpace sentinelové uzliny. APBI se zahajuje 6. den po operaci. Předepsaná dávka je 34 Gy v 10 frakcích aplikovaných 2x denně. Hodnoceno bylo 125 pacientek s minimální dobou sledování 2 roky.
- 2) Terapii HDR BT podstoupilo v letech 2002-2020 celkem 28 pacientů s časným karcinomem penisu. Předepsaná dávka byla 18 x 3 Gy aplikovaných 2x denně.

Výsledky:

- 1) Ze 125 pacientek indikovaných k APBI tuto léčbu neobdrželo 12 z nich (9.6 %) pro nepříznivé prognostické faktory ve finální histologii. U těchto pacientek byly zavedené katetry použity k podání boostu před zevní radioterapií. S mediánem doby sledování 39 měsíců (3.3–75.3) nevznikla žádná recidiva onemocnění, u pacientek sledovaných déle než 2 roky byl hodnocen kosmetický outcome léčby jako excelentní nebo dobrý u více než 90 % pacientek.
- 2) Z 28 pacientů po BT penisu se s mediánem sledování 92 měsíců (3.7–219) se vyskytla recidiva onemocnění v 7 případech. Medián do recidivy byl 39 měsíců (7-98). Šest pacientů podstoupilo parciální amputaci penisu a jsou bez známek recidivy onemocnění. Jeden pacient s lokální recidivou zemřel na duplicitní plicní karcinom. U jednoho pacienta došlo k uzlinovému relapsu úspěšně léčenému lymfadenektomií a radioterapií.
Dvacet pacientů žije se zachovalým penisem, sexuálně aktivně 19 z nich. Čtyři pacienti zemřeli (1 na duplicitní tumor plicí, 3 na interní komorbidity).
Dle Kaplan-Maierové analýzy je celkové pětileté přežití 96.4 %, pětileté přežití bez známek relapsu po BT 77.7 % a pětileté přežití bez známek recidivy po BT 81.1 %.

Závěr: MIB APBI prsu je vhodná léčebná metoda u vybraných pacientek s časným karcinomem prsu. Perioperativní zavádění vodičů vede ke zkrácení doby celkové léčby a umožňuje přímou vizuální kontrolu při zavádění katetrů. Kontrola onemocnění a kosmetický výsledek jsou velmi dobré. Brachyterapie penisu je metodou, která může vést k zachování penisu u většiny pacientů se zachováním dobré kvality života, v případě recidivy onemocnění můžeme využít salvage chirurgickou léčbu bez ovlivnění celkového přežití takto léčených pacientů.